

PORADNIK BIBLIOTEKARZA

Nr 11

Listopad – 1953

Rok V

Romana Łukaszewska

JAK DOBIERAĆ KSIĄŻKI DO CZYTANIA W „KONKURSIE CZYTELNIKÓW WIEJSKICH“

Wybór właściwej książki do czytania jest bardzo ważną sprawą dla każdego uczestnika konkursu. Przystępując do tej pracy trzeba się dobrze zastanowić nad wybranymi książkami, aby one istotnie przyniosły jak najwięcej korzyści czytającemu, aby stanowiły dla niego pociągającą lekturę. Czym należy się kierować przy wyborze książki?

Ażeby na to pytanie odpowiedzieć trzeba sobie zdać sprawę z tego, co może dać książka czytelnikowi?

Książka często rozwiązuje nurtujące czytelnika wątpliwości, uczy nowego spojrzenia na życie i jego przejawy, przynosi wiadomości o bohaterskiej walce sił postępowych naszego narodu, budząc uczucia patriotyzmu i umiłowania ludowej ojczyzny, przynosi wiadomości o innych krajach, o świecie, o siłach przyrody. Książka pomaga w praktycznym rozwiązywaniu trudności powstałych w naszej pracy, przyczynia się do jej usprawnienia, do podniesienia wydajności z ha, ułatwia zdobywanie kwalifikacji zawodowych. Szerokie jest oddziaływanie książki — jest ona prawdziwą skarbnicą, z której każdy może czerpać pełną ręką i dobiierać to, co mu w danej chwili jest najbardziej potrzebne.

Dlatego też bardzo ważną sprawą jest, aby nie sięgać po pierwszą lepszą książkę, która jest pod ręką. Wybór jej powinien być poprzedzony poważnym namysłem. Trzeba zdać sobie sprawę z tego co chcemy osiągnąć przez przeczytanie wybranej książki, czego chcemy się z niej nauczyć. Jeszcze ważniej-

sze staje przed nami zadanie, jeśli tak jak w konkursie, zamierzamy przeczytać w stosunkowo krótkim czasie kilka książek, a nawet będziemy mieli możliwość przedyskutować je w zespole. Każda czytana książka powinna rozszerzać lub pogłębiać wiadomości nabyte dzięki przeczytaniu poprzednich — w miarę czytania, książki powinny stopniowo, ale stale rozszerzać horyzonty myślowe.

Wielu uczestnikom konkursu trudno jeszcze będzie samodzielnie podjąć decyzję w sprawie wyboru książki. Często tytuł i nazwisko autora są dla nich pustymi dźwiękami, kryją za sobą zupełnie nieznaną treść. Wielu z nich narażonych będzie właśnie na przypadkowość w doborze książek. I dlatego to przed organizatorami konkursu, bibliotekarzami, nauczycielami, kierownikami świetlic, przodownikami czytelnictwa, całym aktywnym organizacją masowych i instytucji kulturalno-oświatowych, biorących udział w konkursie stoi w chwili obecnej poważne zadanie przyjscia z jak najdalej idącą pomocą uczestnikom konkursu przy dokonywaniu doboru książek do czytania.

Przy udzielaniu porad należy się kierować z jednej strony zainteresowaniami członków zespołu i indywidualnych uczestników konkursu — z drugiej strony potrzebami, wynikającymi ze stopnia uświadczenia społecznego mieszkańców wsi, poziomu czytelnictwa w gromadzie, potrzeb gospodarczo-produkcyjnych terenu. Pod uwagę należy brać również jakie książki i w jakiej ilości stoją do dyspozycji uczestników konkursu w danej gromadzie (wykorzystać księgozbiory bibliotek publicznych, bibliotek ZSCH, PGR-ów, Spółdzielni Produkcyjnych, bibliotek szkolnych, książki, które można nabyć w GS „Samopomoc Chłopska” oraz możliwość wypożyczenia ich z biblioteki powiatowej i wojewódzkiej).

Dobierając książki dla zespołów i indywidualnych uczestników konkursu należy im podsuwać myśl, aby jedną z wybranych przez nich książek była książka fachowa, rolnicza. Temat tej książki powinien wiązać się z potrzebami produkcyjnymi gromady lub dla uczestników indywidualnych nawet z potrzebami poszczególnych gospodarstw.

Dla ułatwienia poradnictwa podajemy poniżej kilka projektów kompletów do czytania dla zespołów lub uczestników indywidualnych. Uwzględniamy tylko 4 książki tzn. 3 beletrystyczne i 1 popularno-naukową. Jako 5-tą książkę proponujemy w każdym wypadku książkę rolniczą, ściśle związaną z zadaniami i potrzebami środowiska.

Przykłady

Zespół czytelniczy, dla którego należy dobrać komplet książek konkursowych w wyniku dyskusji ustalił, iż większość jego uczestników pragnie zapoznać się i przedyskutować na tle książek następujące zagadnienia:

Jakie zmiany zaszły w życiu wsi?

Jak kapitaliści wyzyskiwali ludzi pracy i jak z tym wyzyskiem walczyli robotnicy?

Jak pracują ludzie w nowym socjalistycznym ustroju?

Jak powstało życie na ziemi?

Dla zaspokojenia tego rodzaju zainteresowań możemy podsunąć następujące książki:

- 1) BOCHEŃSKI J. — *Zgodnie z prawem*.
- 2) PUJMANOWA M. — *Ludzie na rozstajach*.
- 3) HUSSEIN M. — *Apszeron*.
- 4) CZARNECKA J. — *O pochodzeniu życia na ziemi*.

Książka Bocheńskiego to obraz dzisiejszej wsi. Lektura jej dostarczy wiele materiału do dyskusji nad najbardziej żywotnymi problemami nurtującymi ludzi wsi. (Zamiast tej książki możemy również podsunąć inne np. BANASZ *Przebudzenie*, BABAJEWSKI *Kawaler Złotej Gwiazdy*, BAHDAJ *Pierwszy start*, SZOŁOCHOW *Zorany ugór*, GAŁAJ *W rodzinie Lebiodów* i inne). Pujmanowa w swej powieści *Ludzie na rozstajach* opisuje życie robotników w czeskiej fabryce obuwia w latach międzywojennych. Uczestnicy zespołu na tle tej książki wyraziście zobaczą politykę wyzysku stosowaną przez kapitalistów i próbę walki z nimi bardziej uświadomionych robotników. (Ten sam temat można przedyskutować w oparciu o takie książki jak *Matka* — GORKIEGO, *Anna proletariuszka* — OLBRACTA, *Pamiętka z Celulozy* — NEWERLEGO, *Opowiadania o Feliksie Dzierżyńskim* — GERMANA, *Stare i Nowe* —

RUDNICKIEGO i inne). *Apszeron* daje obraz pełnej zaparcia, a nawet bohaterstwa pracy ludzi radzieckich wydobywających naftę z dna oceanu. Wielkie poczucie obowiązku, dzielność, radość pracy, jaka może być udziałem tylko ludzi w ustroju socjalistycznym, bije z kart tej książki (tutaj można również podsunąć inne książki malujące rozmach budownictwa socjalistycznego jak *Początek opowieści* — BRANDYSA, *Daleko od Moskwy* — AŻAJEWA, *Lewanty* — BRAUNA, *Rzeka ujarzmiona* — JURIEZAŃSKIEGO i inne).

Zagadnieniem zawsze nurtującym głęboko czytelników jest sprawa pochodzenia ziemi, człowieka — wszelkie problemy światopoglądowe. Książka Czarneckiej pozwoli na poruszenie zagadnienia w zespole, da mu odpowiednie naświetlenie (o tych samych zagadnieniach traktują książki: SIERGIEJEW I. *Nauka a zabobon*, STĘŚLICKA W. — *Przodkowie człowieka*, WORONCEW-WELIAMINOW B. *Czy był początek i czy będzie koniec świata?* i inne).

Oczywiście zespół może się interesować innymi zagadnieniami jak np.:

- 1) Sprawa niemiecka (hitleryzm i NRD).
- 2) Wieś socjalistyczna.
- 3) Walki klasy robotniczej.

Wtedy możemy zaproponować dobór takiej lektury:

- 1) SEGHERS A. *Siódmy krzyż*.
- 2) *Ogniwa*.
- 3) SZOŁOCHOW M. — *Zorany ugór*.
- 4) KOWALCZYK S. — *Bolesław Bierut. Życie i działalność*.

Anna Seghers w przejmujący sposób maluje nam życie społeczeństwa niemieckiego pod panowaniem hitlerowców. *Ogniwa* to opowiadania pisarzy NRD ukazujące trud twórczenia nowego życia i nowych ludzi w Niemczech. Na tle życiorysów Bolesława Bieruta można bardzo wyraziście ukazać walki klasy robotniczej o sprawiedliwy ustrój.

Może się zdarzyć, że zespół interesują takie zagadnienia jak: 1) Wojsko polskie, 2) Życie wsi, 3) Zbrodnicza działalność imperialistów w Korei, 4) Higiena. Wówczas można zaproponować książki:

1) BRONIEWSKA J. — *Z notatnika korespondenta wojennego.*

2) KRUCZKOWSKI L. — *Pawie pióra.*

3) KRZYWDZIANKA H. — *Widziałam Koreę.*

4) MILLER J. — *Nowoczesny poradnik zdrowia.*

Książka Broniewskiej ilustruje dzieje armii Kościuszkowskiej, pierwszej polskiej armii ludowej (zamiast tej książki można zaproponować również HAMERA B. — *Śladami czołgów*, ŻURKOWSKI M. — *Pod sztandarami Ludowego Wojska*). Krzywdzianka w swoim reportażu daje obraz okrutnej wojny jaką prowadziły państwa imperialistyczne pod wodzą USA z Ludową Koreą (zwracamy tutaj uwagę na piękną książkę o dzieciach koreańskich BRANDYSA pt. *Dom odzyskanego dzieciństwa*. Napewno każdy z uczestników Konkursu z głębokim wzruszeniem czytać będzie karty tej książki przeznaczonej wprawdzie dla młodzieży, ale wywierającej niezatarte wrażenie na każdym dorosłym, który ją przeczyta). Wreszcie książka popularno-naukowa Millera zwróci uwagę mieszkańców wsi na zagadnienia tak ważne jak higiena. Wiele spraw poruszonych w książce będzie wymagało napewno wspólnego omówienia i naświetlenia (przy zagadnieniach higieny należy również pamiętać o książkach: ARCHANGIELSKI B., SPERAŃSKI G. — *Jak wychować zdrowe dziecko*, DALL E. — *Kultura fizyczna i sport w Polsce Ludowej*, DĄBROWSKA E. — *Higiena kobiety i inne*).

Może się również zdarzyć, iż wypadnie dobierać książki dla zespołu już bardziej zaawansowanego, o dosyć sprecyzowanych zainteresowaniach, zespołu, który pragnie te zainteresowania pogłębić przez przeczytanie książek wiążących się ze sobą tematycznie. I tak np. jeśli zespół interesuje się dolą chłopa w dawnych czasach oraz życiem wsi dzisiejszej, jej walką z pokutującym jeszcze zacofaniem, z wrogimi siłami uosobionymi w postaci kułaka, jej osiągnięciami i stałym posuwaniem się naprzód w budowie lepszego jutra wtedy można podsunąć następujące zestawienie:

1) WASILEWSKA W. — *Ojczyzna.*

2) GAŁAJ J. — *W rodzinie Lebiodów.*

3) LEBEREKHT H. — *Światła w Koordi.*

4) CHABOWSKA T. — *Rośnie siła gromady* (pop.-nauk.).

Pierwsza książka da obraz życia służby folwarcznej i straszliwego wyzysku chłopca przez wielkich obszarników; druga ukaże wieś polską w pierwszym okresie tworzenia się władzy ludowej, z całym ogromem trudności na jakie napotykał aktyw partyjny i postępową część chłopstwa przy budowie pierwszych zrębów nowego życia na wsi; trzecia wprowadzi w życie i pracę wsi estońskiej, wchodzącej na drogę gospodarki uspołecznionej; książka czwarta stanowi żywo, barwnie napisany reportaż z życia jednej ze spółdzielń produkcyjnych w Polsce.

Zespół może również interesować zagadnienie życia wsi współczesnej w Polsce, w Związku Radzieckim i w krajach kapitalistycznych. Wówczas możemy poradzić przeczytanie następujących książek:

1. BOCHENSKI J. — *Zgodnie z prawem.*
2. BABAJEWSKI S. — *Światło nad ziemią.*
3. STRYJKOWSKI J. — *Bieg do Fragalá.*
4. OZGA-MICHALSKI J. — *Niezwykła podróż.*

Książka Strykowskiego daje obraz życia wsi włoskiej, jej nędzy, ucisku i wyzysku przez posiadaczy ziemskich, kułaków i kler oraz próby zorganizowania walki z wyzyskiwaczami. Książka Ozgi-Michalskiego to żywo, interesująco napisany reportaż z pobytu autora w ZSRR. Zestawienie niniejsze należy podsuwać uczestnikom konkursu bardziej zaawansowanym w czytelnictwie, gdyż książka Strykowskiego jest dosyć trudna i wymaga pewnego już przygotowania, książka Babajewskiego zaś składa się z 2-ch dość pokaźnych objętościowo części (213 i 270 stron), co również może stanowić dodatkową trudność dla czytelników o słabo opanowanej technice czytania.

Jeżeli zespół składa się z samych kobiet, które interesują się szczególnie zagadnieniem kobiecym, pragną je pogłębić, ujrzeć kobietę w dawnych czasach i kobietę dzisiejszą, odgrywającą poważną rolę w przebudowie życia na lepszych, sprawiedliwszych zasadach możemy podsunąć następujące książki:

- 1) GORKI M. — *Matka.*
- 2) OLBRACHT J. — *Anna proletariuszka.*
- 3) BRANDYS M. — *Początek opowieści.*
- 4) *Kobiety Nowej Polski.*

Dwie pierwsze książki dadzą obraz bojowniczek o lepsze jutro, z powieści Brandysa wyłoni się postać młodej kobiety, która rośnie, dojrzewa wśród specjalnych warunków jakim jest życie w Nowej Hucie, ostatnia zaś książka ukaże szereg sylwetek kobiecych, które swą pracą poważnie przyczyniają się do przyspieszenia naszego marszu do socjalizmu.

Może się również zdarzyć, że uczestnicy zespołu chcieliby ujrzeć sprawę wsi jakby w rozwoju historycznym — oczywiście o ile to jest możliwe do przedstawienia przy pomocy literatury beletrystycznej. W takim wypadku można się posłużyć następującymi książkami:

- 1) KRUCZKOWSKI L. — *Pawie pióra.*
- 2) WASILEWSKA W. — *Ojczyzna.*
- 3) GAŁAJ J. — *W rodzinie Lebiódów.*
- 4) BANAŚ S. — *Przebudzenie.*
- 5) TEPICHT J. — *Wczoraj, dziś i jutro wsi polskiej.*

Pierwszą książka ukazuje wieś polską przed rokiem 1914; druga daje obraz wsi międzywojennej, książka Gałaja stanowi opis zaciętej walki klasowej na wsi w latach 1947/48 zaś opowiadania Banasia malują życie wsi kieleckiej w okresie coraz silniejszego narastania świadomości politycznej wśród chłopów, w pizede dniu założenia spółdzielni produkcyjnej. Książka Tepichta stanowi uzupełnienie wiadomości nabytych dzięki lekturze powieści. Trzeba zwrócić uwagę uczestnikom, że w tym wypadku dla utrzymania pewnej ciągłości musieliby wybrać do konkursu nie pięć ale sześć książek.

Zgłaszających się po poradę uczestników konkursu interesuje inne zagadnienie: np. walka postępowego chłopstwa i klasy robotniczej o sprawiedliwy ustrój. Możemy im zaproponować następujące zestawienie:

- 1) GERMAN F. — *Opowiadania o Feliksie Dzierżyńskim.*
- 2) WARNEŃSKA M. — *Czerwona kokarda.*
- 3) KOGUT B. — *Zbuntowani.*
- 4) GONERA T. — *Jak chłopcy walczyli z sanacyjnym fašyzmem.*

Opowiadania Germana ukazują czytelnikowi wizerunek Feliksa Dzierżyńskiego jako płomiennego działacza rewolucyjnego, budowniczego państwa socjalistycznego. Warneńska da-

je cykl opowiadań z dziejów ruchu robotniczego w Zagłębiu Dąbrowskim. Książka Koguta to powieść osnuta na tle walk rewolucyjnych chłopów w środkowej Małopolsce w lecie 1933 roku.

Zagadnieniami, które niewątpliwie zainteresują uczestników konkursu będą sprawy układu sił na świecie: sił pokoju i sił wojny, polityka krajów imperialistycznych, ucisk narodów kolonialnych, wpływ Stanów Zjednoczonych A. P. na politykę zachodu itp. Wówczas można zaniteresować ich książkami:

- 1) BIELICKI M. — *Bakteria 0,78*.
- 2) FAST H. — *Ostatnia granica*.
- 3) ŻUŁAWSKI M. — *Rzeka czerwona*.

4) *Narody Japonii, Indii, Vietnamu w walce o narodowe i społeczne wyzwolenie*.

Książka Bielickiego ukazuje jak siły imperialistyczno-faszystowskie, mimo swych deklaracji pokojowych, systematycznie dążą do wzmocnienia potencjału wojennego. Akcja powieści oparta jest na odbudowie fabryki bakteriologicznej w Japonii. Książka łatwa, o emocjonującej akcji będzie chętnie czytana — umiejętnie wykorzystana w dyskusjach przez kierownika zespołu może oddać duże usługi. *Ostatnia granica* to tragiczne dzieje szczepu indian wypędzonego przez władze amerykańskie ze swoich prastarych siedzib i osadzonego przymusowo w Oklohamie. Indianie, którzy nie mogą przywyknąć do nowych warunków bytowania, wyruszają w powrotną drogę do swej ojczyzny, co zostaje uznane przez władze amerykańskie za bunt — bunt likwidowany w sposób okrutny i bezwzględny przez wojska amerykańskie. Powieść Żuławskiego ukazuje czytelnikowi wojnę jaką prowadzą francuscy imperialiści przeciwko narodowi wietnamskiemu oraz przynosi szereg ciekawych wiadomości o francuskim ruchu obrońców pokoju. Ostatnia książka stanowi zbiór artykułów poświęconych sprawie wyzwolenia narodów Dalekiego Wschodu z ucisku kapitalistycznego i zaborczego.

Można też w związku z tym tematem zaproponować przeczytanie książek w następującym układzie:

- 1) ERENBURG I. — *Burza*.
- 2) SZPANOW N. — *Podżegacze*.
- 3) FAST H. — *Droga do wolności*.
- 4) FISZ G. — *Rzeczywistość radziecka i amerykańskie*

bajki.

Burza Erenburga to przedstawienie całości II wojny światowej, pokazanej jako potężna walka dwóch światów: komunistycznego i faszystowskiego. Szpanowa *Podżegacze* dają obraz dziejów 25 lat współczesnej historii od objęcia władzy przez Hitlera aż do Kongresu pokoju w Pradze. Na tle wydarzeń historycznych ukazany został splot różnorodnych interesów i sprzeczności wpływających i warunkujących dalszą politykę świata imperialistycznego. Fast w *Drodze do wolności* maluje z całą ostrością stosunek rasistów amerykańskich do murzynów — ukazuje to na tle dążeń murzynów do utrwalenia nabytych przez nich praw obywatelskich w okresie wojny domowej na terenie Stanów Zjednoczonych A. P. między Stanami Północnymi i Południowymi.

Udzielając porady przy doborze książek konkursowych możemy się zetknąć z wypadkiem, że zostanie nam wysunięty nie temat, na który mamy dobrać książkę, ale mogą się do nas zwrócić z prośbą o dobranie książek np. dla Koła Rodzicielskiego, zespołu Wszechnicy Radiowej itp. Oczywiście, że wówczas musimy wziąć pod uwagę przypuszczalne zainteresowania takiej grupy lub konkretne jej potrzeby.

W pierwszym wypadku: Koła Rodzicielskiego nie trudno wpaść na pomysł, iż interesować będą tę grupę w pierwszym rzędzie zagadnienia młodzieżowe, wychowawcze i możemy im zaproponować przeczytanie na przykład takich książek:

- 1) KOŹNIEWSKI K. — *Piątka z ulicy Barskiej*.
- 2) CZESZKO B. — *Pokolenie*.
- 3) MAKARENKO A. — *Poemat pedagogiczny*.
- 4) ARCHANGELSKI B., SPERAŃSKI G. — *Jak wychować dziecko*.

W drugim wypadku, gdy dobieramy lekturę dla Koła Wszechnicy Radiowej trzeba dostosować ją do programu wykładów. Jeśli to np. jest koło studiujące naukę o Konstytucji możemy podsunąć mu książki:

- 1) BRANDYS M. — *Początek opowieści*.
- 2) BRAUN A. — *Lewanty*.
- 3) BOCHEŃSKI J. — *Zgodnie z prawem*.
- 4) GRANAS K. — *O naszej Konstytucji*.

Książki te pozwolą naświetlić na przykładach z literatury zagadnienia opieki państwa ludowego nad młodzieżą i udziału tej młodzieży w budownictwie socjalistycznym, zagadnienie pracy, stosunku do racjonalizatorów, przodowników pracy, sprawę wsi polskiej i znaczenie podniesienia gospodarki rolnej dla ogólnego rozwoju gospodarczego kraju. Ostatnia książeczka w sposób bardzo popularny i przystępny pozwoli poznać się z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Trzeba pamiętać, że książki podane w przykładach dobrane były pod kątem widzenia określonych tematów to też w omawianiu ich uwzględniono naogół jedno zagadnienie, które bynajmniej nie wyczerpuje całości problematyki każdej z tych książek. Szereg z nich mogłoby się znaleźć w innym układzie gdybyśmy kierowali się doborem książek do innego zagadnienia. Na przykład *Początek opowieści* BRANDYSA umieszczono w zestawieniu, które miało na celu pogłębienie zagadnienia zmiany sytuacji kobiety w Polsce Ludowej w powiązaniu z jej sytuacją w czasach dawniejszych. Książką tą posłużyć się można również przy omawianiu zagadnień wielkich budowli socjalizmu, udziału młodzieży w budownictwie, przy omawianiu sprawy przechodzenia młodzieży ze wsi do przemysłu i innych.

Pamiętać należy również, że nie wolno ograniczyć się do udzielania porad tym, którzy sami się zgłaszają — trzeba z poradą wyjść naprzeciw uczestnikom konkursu, szukać ich, pomagać im w wyborze książki, podsuwać szereg tematów, docierać przede wszystkim do tych, którzy mają jeszcze za mało inicjatywy, aby sami poszukiwali wiadomości o książkach. Należy pamiętać, że zgłaszać się po poradę będą przede wszystkim ci, którzy już mają rozbudzone zainteresowanie książką — natomiast największej pomocy wymagają właśnie ci, którym książka jest jeszcze dosyć daleka.

Uczestników konkursu interesować będzie wiele jeszcze innych zagadnień. Nie można przewidzieć wszystkich możli-

wych zapotrzebowań z ich strony, nie sposób podać wszystkich rozwiązań w postaci przygotowanych dla nich zestawień. Zadaniem niniejszego artykułu jest ukazanie pewnych kierunków i pewnej metody dobierania książek — reszta zależy od inicjatywy, pomysłowości, zaradności organizatorów i aktywności konkursowego oraz stopnia ich odczytania i znajomości książek.

Pomocą w tej pracy będą przygotowane przez Podkomisję Instrukcyjno-metodyczną „Konkursu Czytelników Wiejskich” zestawienia tematyczne książek konkursowych. Po informacje o poszczególnych książkach sięgać należy do tego typu czasopism jak *Nowe Książki*, *Poradnik Bibliotekarza* oraz wykorzystać recenzje o książkach podawane w czasopismach literackich i fachowych (*Nowa Kultura*, *Przegląd Kulturalny*, *Wieś*, *Praca Światlicowa*, *Spółdzielnia Produkcyjna*, *Plon* itp.) a nawet w prasie codziennej: (*Trybuna Ludu*, *Głos Pracy*, *Gromada* oraz dzienniki lokalne). Posługiwać się należy również adnotowanymi tematycznymi bibliografiami, opracowywanymi przez Wojewódzkie Biblioteki Publiczne i przesyłanymi do wszystkich bibliotek.

Dużą pomocą mogą być również opracowania metodyczne dla zespołów czytelniczych i wieczorów dyskusyjnych przygotowane przez Centralny Ośrodek Metodyczny Zarz. Świetl. D. K. i T. A.

KORZYSTAJMY Z DOŚWIADCZEŃ BIBLIOTEK BRATNICH NARODÓW

OD REDAKCJI

Poniżej podajemy artykuł, przetłumaczony z Nr 5—6/53 „Bibliotekara” opisujący ciekawą formę pracy z czytelnikami stosowaną przez bibliotekarkę w jednej z radzieckich bibliotek dla dzieci.

F. Galiautdinowa.

PODRÓŻE PO KRAJACH DEMOKRACJI LUDOWEJ

Czytelnicy biblioteki dziecięcej im. Gajdara (m. Czkałow) odbyli interesujące podróże do krajów demokracji ludowej. W czasie „podróży” poznali wiele nowych, ciekawych

i pożytecznych dla nich rzeczy, zapoznali się ze znakomitymi ludźmi — budowniczymi nowego, szczęśliwego życia. Były to „podróże” niezwykle — młodzi czytelnicy nigdzie nie wyjeżdżali, a poznawali kraje demokracji ludowej poprzez książki.

Organizując tę imprezę, biblioteka postawiła sobie za zadanie szeroko propagować wśród młodych czytelników literaturę, mówiącą o budownictwie socjalizmu w wolnych demokratycznych krajach. Zaplanowano więc sporządzenie specjalnej kartoteki artykułów z codziennych gazet i czasopism oraz kartotekę książek, których tematem są kraje demokracji ludowej, przygotowanie plakatu i ilustrowanych wystawek książek, przeprowadzenie zebrania „młodych podróżników”, zorganizowanie zebrania poświęconego przeglądowi bibliograficznemu, organizowanie głośnych czytań i odczytów.

Wywieszono ogłoszenie następującej treści:

„Drodzy Czytelnicy!

Biblioteka proponuje Wam odbycie porywającej podróży przy pomocy książek po krajach demokracji ludowej, Chińskiej Republice Ludowej, Bułgarii, Czechosłowacji, Polsce, Rumunii, Albanii, Węgrzech.

Książki zapoznają Was z życiem tych krajów, z ich mieszkańcami, ze wspaniałymi budowlami. Pragnący wziąć udział w tej imprezie mogą zapisać się u bibliotekarza”.

W czytelni rozwieszono plakaty biblioteczne zatytułowane: „W krajach demokracji ludowej” i „Chińska Republika Ludowa”. Dużym powodzeniem wśród młodych czytelników cieszyła się wystawka książek o krajach demokracji ludowej, posiadająca następujące działy: Chińska Republika Ludowa, Czechosłowacja, Węgry, Bułgaria, Albania, Niemiecka Republika Demokratyczna.

Pracownicy czytelni zestawili specjalną kartotekę artykułów z gazet i czasopism o krajach demokracji ludowej. Przy pomocy tej kartoteki każdy „podróżnik”, korzystając z pomocy bibliotekarza, dobierał sobie niezbędną literaturę.

W czytelni i wypożyczalni odbywały się odczyty i głośne czytania artykułów z gazet i czasopism, przeglądy literatury (o każdym kraju oddzielnie). Dla uczestników „podróży” były organizowane konsultacje.

Po upływie miesiąca biblioteka przeprowadziła konferencję uczestników tej niezwykłej „podróży”. Uprzednio „podróżnicy” zebrali się i podzielili swoimi wrażeniami z „podróży”, pokazali swoje dzienniki, notatki, marszruty itp. Młodszym czytelnikom zaproponowano, żeby wystąpili na konferencji sprawozdawczej i opowiedzieli o swoich wrażeniach.

W wyznaczonym dniu zebrało się przeszło 200 uczniów. Konferencję otworzyła kierowniczka biblioteki Anna Iwanowna Czansowa, która poinformowała zebranych o warunkach „podróży” po krajach demokracji ludowej. Następnie wystąpili „podróżnicy”. Każdy z nich przy pomocy książek zapoznał się dokładnie z życiem kraju, o którym opowiadał.

Nina Osipowa, uczennica 8 klasy opowiedziała o swojej „podróży” po Bułgarii, o tym, co nowego i interesującego zobaczyła w tym kraju, o Sofii i jej znakomitych pomnikach przeszłości, o zbudowanym przez młodzież mieście Dymitrowgradzie. Opowiedziała ona o mężnych partyzantach poległych w walce z faszystami, o sławnych bohaterach — budowniczych nowej Bułgarii, o tym jakim powodzeniem cieszą się tam książki radzieckie. Następnie Lida Potapowa przeczytała wiersz S. Baruzdina „List” poświęcony Bułgarskiej Republice Ludowej:

„My już dawno korespondujemy z harcerzami miasta Kielce” — tak rozpoczęła swój występ Ała Kozielska. „Pewnego razu na zbiorce oddziału któraś z dziewcząt zaproponowała, aby napisać list do harcerzy w Polsce. Propozycja ta wszystkim bardzo się podobała. Zwróciliśmy się do redakcji „Pionierskiej Prawdy” z prośbą o radę jak nawiązać korespondencję z polskimi harcerzami. Wkrótce otrzymaliśmy z redakcji list, w którym podano nam adres drużyny harcerskiej z Kielc. W ten sposób rozpoczęła się korespondencja między nami. My piszemy do polskich przyjaciół o naszym życiu, o pracy, o przeczytanych książkach, nowych filmach i o wielu innych sprawach”.

Ała przeczytała jeden z takich listów. Później opowiedziała o swojej „podróży” po polskich miastach, o wspaniałych budowlach Warszawy, o tym jak dawniej żyli polscy robotnicy i chłopi i jak obecnie budują swoje nowe wolne i szczęśliwe życie.

Wiele ciekawych rzeczy o Czechosłowacji opowiedziała Ryta Siłantiewa. Czytelniczka Żdanowa zapoznała obecnych z życiem Albanii, a Glebowa z Niemiecką Republiką Demokratyczną (NRD).

Marat Abajew podzielił się swoimi wrażeniami z „podróży” do Chin. Marat żywo i obrazowo mówił o wspaniałych przeobrażeniach, które można zobaczyć w nowych Chinach, o wielu dużych miastach i przemysłowych ośrodkach tego kraju, które poznał przy pomocy książek.

Opowiadając o swojej „podróży”, Abajew (jak i wszyscy pozostali „podróżnicy”) posługiwał się mapą, na której każdy punkt, w którym on „przebywał” zaznaczony był czerwoną chorągiewką.

Na zakończenie występujący — aktywni uczestnicy tej niezwyklej „podróży” — zostali nagrodzeni książkami.

„Podróżowanie” przy pomocy książek wywołało u wielu uczniów wielkie zainteresowanie literaturą o krajach demokracji ludowej. W czytelnicy i w wypożyczalni, w okresie przeprowadzania tej imprezy, wypożyczono przeszło 300 książek. Każdy z „podróżników” wnikliwie studiował literaturę o kraju, z którym chciał się zapoznać.

Ryta Siłantiewa powiedziała: „Podróże” przy pomocy książek pomogły nam gruntownie przyswoić sobie materiał o krajach demokracji ludowej, dobrze zapoznać się z tymi krajami”. Marat Abajew tak mówił o masowej imprezie biblioteki: „Po raz pierwszy wziąłem udział w „podróży” przy pomocy książek i bardzo mi się ona podobała. „Podróż” swoją odbyłem po Chinach, wielkim i interesującym kraju. Aby odbyć urojoną „podróż” musiałem przeczytać następujące książki: „Oswobodzone Chiny” — O. Czeczetkinej, „Walczące Chiny” — K. Simonowa, powieść „Huragan” — pisarza chińskiego Czaj-Li-Bo i wiele innych książek i artykułów. Trzeba było nie tylko zgłębić materiał, ale i opowiedzieć o Chinach tak, jakbym w rzeczywistości odbył podróż. Nie od razu to mi się udało. Początkowo opowiadanie moje przypominało zwykły odczyt. Wtedy ponownie przeczytałem wybrany materiał, wnikliwie zapoznałem się z podręcznikiem geografii dla 9 klasy. To wszystko pomogło mi opowiedzieć dzieciom o żywych lu-

dziach — budowniczych nowych Chin, o bogactwach naturalnych tego znakomitego kraju, o jego przeszłości historycznej. Uzyskane wiadomości pomogły mi w nauce."

Na życzenie czytelników biblioteka zamierza zorganizować „podróże” przy pomocy książek po naszej wielkiej Ojczyźnie.

tłum. H. Ł.

WŚRÓD KSIĄŻEK

BRANDYS MARIAN. *Dom odzyskanego dzieciństwa*. W-wa 1953 N. Ks. s. 251, 2 nlb.

Jedną z ostatnio nagrodzonych książek dla dzieci jest *Dom odzyskanego dzieciństwa* Mariana Brandysa. Książka jest

właściwie zbiorem opowiadań tworzących powieść o życiu sierot koreańskich w polskim Domu Dziecka, w mazowieckiej wsi Gootczyźnie.

Autor daje opis zżycwania z nowym środowiskiem dzieci koreańskich. Czterystu małych koreańczyków zostało przeprowadzonych przez nauczycieli do ośrodka ewakuacji, miasta Sindzu, na granicy chińskiej. Z Sindzu ewakuowano ich do Węgier i Polski. Autor w bardzo prostych i wzruszających słowach opisuje przeżycia dzieci opusz-

czonych, zdziczałych, kryjących się w lasach, przygarniętych przez partyzantów. Jeszcze niedawno były one zwykłymi, szczęśliwymi dziećmi, miały rodziców i domy rodzinne, chodziły do szkoły, gdzie jedynym zmartwieniem bywały złe stopnie... Ale pewnego dnia przepadło wszystko. „Ziemia stała się piekłem, które pochłonęło rodziców i domy, szkoły i miejsca zabaw” (str. 24). Te 9- i 14-letnie dzieci zobojętniały i otepiały

na wszystko, zgłodniałe ludzkiego uśmiechu i serca przyjął gościnnie zespół polskich wychowawców i pracowników gołotczańskiego Domu Dziecka. Mali goście ustosunkowali się zrazu nieufnie do wszystkiego: do nieznanego kraju, obcych im ludzi i przedmiotów. Jeszcze długo pozostał w ich sercach lęk przed hukami samolotów i twarzą białego człowieka. Dwa fakty mają wielki wpływ na przełamanie nieufności dzieci: — macierzyński gest kucharki Parypińskiej, chroniącej przestraszonych malców przed samolotami i serdeczność dyrektorki, karmiącej małego I-czun-chi, „chłopca, który nie chciał jeść“, dyrektorki, która w pełni zasłużyła na szacunkowe miano „omoni“ — „mama“.

Dzieci powoli zżywając się z nowym otoczeniem, zaprzyjaźniają się z polskimi wychowawcami, wracają do utraconego dzieciństwa. Każdy dzień to jeszcze jeden powód do radości dla dzieci i nowy zapas doświadczeń dla wychowawców. Od porannej gimnastyki obfitującej w hałaśliwe, gorączkowe harce, poprzez godziny nauki w obcym języku, pory posiłków, zabawy na boisku do cichego „domowego“ wieczoru — dzieci przywiązują się do „swojego Domu“. W gołotczańskiej świetlicy czytają one książki, przygotowują się do lekcji, piszą listy do swoich przyjaciół. W tej świetlicy wisi portret Kim-Ir-sena, wielkiego wodza ludu koreańskiego, portret, przed którym wstydzą się swoich wybryków największe urwisy z gołotczańskiego Domu. Tu odbywają się występy małych koreańczyków, na których rzadko bywają goście. Dzieci nie lubią się popisywać przed obcymi. Swym tańcem i śpiewem wyrażają czar ziemi koreańskiej, jej piękno i głębokie cierpienie.

Książka Brandysa tak porywa i wzrusza, jest tak prosta, bezpośrednia i piękna, że każdy czytelnik, dziecko czy dorosły, przeczyta ją jednym tchem. Sieroty koreańskie staną mu się tak bliskie i drogie, że jeszcze głębiej pojmie całą zbrodniczość wojny, która je skrzywdziła.

Bibliotekarzom nie podajemy sposobów wykorzystania książki w pracy z czytelnikami. Każdy kto ją przeczyta sam zechce podzielić się z nimi wrażeniami, a im to uczyni bardziej bezpośrednio i serdecznie — tym lepiej i skuteczniej.

L. P.

Z KSIĄŻKĄ NA WCZASACH DZIECIĘCYCH

Okres wczasów letnich jest okresem zmniejszającej się frekwencji w czytelniach dziecięcych i słabszego zainteresowania książką ze strony dzieci. Większość ich wyjeżdża na kolonie i obozy letnie, nieliczna tylko część zostaje w mieście. Zadaniem biblioteki jest objęcie opieką właśnie tych ostatnich czytelników i stworzenie im takich warunków, aby mogli razem ze swoim przyjacielem — książką spędzić przyjemnie i pożytecznie wczasy w mieście. Zdając sobie sprawę z ważności tej akcji — bibliotekarka musi wyjść z książką w teren, zmieniając formy i metody pracy z czytelnikiem. Bardzo ważną rzeczą jest tu przygotowanie sobie odpowiedniego zestawienia książek atrakcyjnych a pożytecznych (doskonała okazja do propagandy książek popularno-naukowych). Książki te powinny ukazać czytelnikowi piękno przyrody ojczystej, ściśle powiązanie człowieka z przyrodą, zachęcić go do obserwowania zjawisk przyrody, do zbierania okazów świata roślinnego i zwierzęcego, które stanowiąc będą pomoce naukowe w pracy szkolnej (zioła, minerały, owady), do wstępowania w szeregi kółek zainteresowań (krajoznawczych, przyrodniczych, geograficznych itp.). Ta nowa forma pracy z książką powinna przyczynić się jeszcze bardziej do pogłębienia współpracy biblioteki ze szkołą (wystawki, głośne czytania literatury popularno-naukowej, zakładanie kącików przyrodniczych itp.).

Poniżej podajemy przykład ciekawej formy pracy z książką na wczasach, zastosowanej przez jedną z publicznych bibliotek dla dzieci w Warszawie.

W okresie wakacyjnym Czytelnia dla dzieci Nr XII nawiązała ścisłą współpracę z kierownictwem placówki Wczasów w Mieście na Pelcowiznie. Bibliotekarka uzgodniła terminy wycieczek, postanawiając obsłużyć je książką. Przygotowała ona odpowiednie zestawienie książek popularno-naukowych o treści przyrodniczej, oraz opowiadań i wierszy z życia zwierząt (dla młodszych). Zestawiono książki według następujących zagadnień:

1. Poznaj przyrodę ojczystą.

DYAKOWSKI B. *Nasz las i jego mieszkańcy*. W-wa 1950 S. Arct s. 284, 4 nlb.

KARPIŃSKI J. *Puszcza opowiada*. W-wa 1951 PZWS s. 83, 1 nlb.

PUCHAŁSKI W. *Bezkrwawe łowy*. W-wa 1951 N. Ks. s. 125

2. Nasi sprzymierzeńcy (opiekujemy się ptakami).

BIANKI W. *Kalendarz sikorki*. W-wa 1952 N. Ks. s. 48

GORKI M. *Wróblątko*. W-wa 1952 N. Ks. s. 12

HLEBOWICZ B. *Ptaki osiadłe i zimujące w Polsce*. W-wa 1949 Z. H. P. s. 55.

SOKOŁOWSKI J. *W gniazdku jaskółki*. W-wa 1951 N. Ks. s. 39, 1 nlb.

SOKOŁOWSKI J. *Wędrowniki ptaków*. W-wa 1949 N. Ks. s. 45

3. Poznaj naszych przyjaciół.

BIANKI W. *Leśna gazeta*. W-wa 1950 N. Ks. s. 358, 1 nlb.

BIANKI W. *Myszka Pik*. W-wa 1951 „Czytelnik” s. 42, 4 nlb.

LEWANDOWSKA C. *Zwierzęta budują*. W-wa 1952 N. Ks. s. 76, 2 nlb.

MARSZAK S. *Księga leśna*. W-wa 1952 N. Ks. s. 12 nlb.

SPAGENBERG E. *Polowanie na żółwie*. W-wa 1951 KiW s. 15, 1 nlb.

SZUCHOWA S. *Dzieci zwierząt*. W-wa 1950 „Czytelnik” s. 31, 2 nlb.

ŻABIŃSKI J. *Czy znasz te zwierzęta*. W-wa 1952 Lud Spółdz. Wyd. s. 120, 3 nlb.

Oprócz książek na wycieczkę zabrano też czasopisma dziecięce i młodzieżowe jak „Świerszczyk-Iskierki”, „Płomyk”, „Płomyczek”. Pierwsza była wycieczka do lasu. W lesie na polance aktyw czytelnicy rozłożył gazety, na których umieszczono książki według zagadnień. Osobno rozłożono czasopisma. Na kartonie dużymi literami wypisano „Czytelnia pod Jodłą” i napis ten umieszczono na drzewie. Pod drzewem były

„stoliki”-miejsca wyznaczone do czytania. „Czytelnia pod Jodłą” cieszyła się dużym powodzeniem. Uczestnicy wycieczki (75 dzieci) chętnie czytali książki i czasopisma. Starsze klasy V i VI interesowały się szczególnie książkami: PUCHALSKI W. — *Bezkrwawe łowy*, BIANKI W. — *Leśna gazeta*, KARPIŃSKI J. — *Puszcza opowiada*, ŻABIŃSKI J. — *Czy znasz te zwierzęta*. Młodszy czytelnicy z klas II i III czytali wierszyki o ptakach i zwierzętach z czasopism dziecięcych. Pod koniec wycieczki dzieci wysłuchały baśni JANINY PORAZIŃSKIEJ o 12 miesiącach z książki *Za górami, za lasami*. Z zebranych przez dzieci okazów urządzono w czytelni kącik młodego przyrodnika z wystawką i plakatem.

Wystawka pod hasłem: „Mieszkańcy naszych wód” zgrupowała wszystkie zdobyte uczestników wycieczki. Na stole umieszczono dużą wazę-akwarium z roślinami wodnymi, piaskiem oraz pływającymi w niej ślimakami i piskorzem (20 cm długości). Obok, w słoju z deseczką, trawką i wodą zielona żabka-pogodnica przepowiada pogodę. W drugim słoju znajduje się druga żabka. W doniczkach — trawy i rośliny wodne. W spirytusie umieszczono jaszczurki, kijanki i ważkę. Dookoła okazów rozłożono książki przyrodnicze:

HLEBOWICZ B. *Mieszkańcy naszych wód*. W-wa 1949 ZHP s. 51, 1 nlb.

HLEBOWICZ B. *Wrogowie lasów i pól*. W-wa 1949 ZHP s. 53, 1 nlb.

SEKUTOWICZ S. *Płazy i gady*. W-wa N. Ks. s. 44, 4 nlb.

SEKUTOWICZ S. *Ryby*. W-wa 1949 N. Ks. s. 47, 1 nlb.

Zorganizowano również konkurs: „Czy znasz te ryby”, w którym czytelnicy mieli podać nazwy ryb umieszczonych na plakacie.

Na zebraniu aktywu czytelniczego omówiono wystawione książki i podkreślono konieczność ochrony przyrody oraz znaczenie lasów dla gospodarki narodowej.

Po wycieczce frekwencja dzieci w czytelni bardzo wzrosła (przeciętnie 65 dzieci dziennie). Wzrosło również zainteresowanie książką popularno-naukową. Czytelnia urządziła rów-

nież kilka innych wycieczek jak np. do P.G.R.-u. Obecnie kółko młodych przyrodników przy czytelnicy otrzymało od szkoły działkę i zamierza założyć pólko doświadczalne.

Podany przykład pracy z książką na wczasach nie wyczerpuje oczywiście wszystkich jej form. Podkreślić należy tu dużą swobodę w wyborze metod pracy i środków propagandy, jakimi może dysponować bibliotekarka, konieczność wyboru atrakcyjnych książek i współpracy z aktywnym czytelnikiem.

J. Moskwa

Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży nr 12
Biblioteki Publicznej m. st. W-wy

Maria Tarnowska

**MIESZKAŃCY HOTELU ROBOTNICZEGO DYSKUTUJĄ
O „LUDZIACH STALINOWSKICH“ W OPARCIU
O „OPOWIEŚĆ O PRAWDZIWYM CZŁOWIEKU“
BORYSA POLEWOJA**

Kierowniczka hotelu robotniczego zwróciła się do Biblioteki Publicznej z prośbą o zorganizowanie wieczoru literackiego na temat: „Wychowankowie Stalina“. Wieczór miał być zakończeniem krótkiego zebrania T. P. P. R.

Dyskusję na temat ludzi stalinowskich należało przeprowadzić w oparciu o prasę i książkę. Wybór padł na *Opowieść o prawdziwym człowieku* — BORYSA POLEWOJA, oraz artykuł tegoż autora, drukowany w „Prawdzie“ dn. 8.III.53 (tłumaczony w „Głosie Pracy“ z dn. 9.III.53 r.) pt. *Stalin z nami*.

Dyskusję należało przygotować w ten sposób, aby mogli w niej wziąć udział nawet ci czytelnicy, którzy książki nie znają i nie czytali artykułu.

Wieczór opracowano następująco: najpierw krótka pogadanka zagajająca, w której wspomniano o wielkiej miłości, jaką narody radzieckie żywią dla nieśmiertelnego Stalina. Następnie odczytano urywek wyżej wspomnianego artykułu, w którym Polewoj opisuje pożegnanie Stalina przez społeczeństwo radzieckie. W dalszym ciągu parę słów wiążących o tym, że wiele jest powodów, dla których narody radzieckie umiływały Stalina. Jednym z najgłębszych — to nieustanna walka

o pokój, jaką narody prowadzą pod sztandarem Stalina, innym — to głęboka wdzięczność, iż potrafił wychować ludzi pełnowartościowych, ludzi prawdziwie oddanych sprawie budowania komunizmu, bohaterów umiejących dzielnie walczyć z każdym wrogiem ojczyzny. O jednym takim wychowanku Stalinowskiej szkoły pisze autor przed chwilą odczytanego artykułu, Borys Polewoj, w pięknej książce pt. *Opowieść o prawdziwym człowieku*.

Ażeby wszystkich obecnych zapoznać z książką, wybrano z niej szereg fragmentów do głośnego odczytania. Fragmenty te wraz ze słowem wiążącym (w którym było obszerne podanie treści) stanowiły pewną zwartą całość, pozwalającą uczestnikom zebrania na dość dokładne zorientowanie się w problematyce książki. Wybrano następujące urywki: (według wydania „Książka i Wiedza” 1949).

1. str. 17 od słów: „Powolutku podniósł się z cielska niedźwiedziego” do „...iść za wszelką cenę” (na str. 18).

2. str. 47 od słów: „Tymczasem z krzaków rozległ się...” do „...Gdzież to cię, wujaszku, strącili?” (str. 49).

3. str. 60 od słów: „Obudziła go głośna rozmowa”, do „...No, to śpij sobie, śpij” (str. 62).

4. str. 66 od słów: „ — Nie je?” do: „...ręce Warwary podtrzymały go i ułożyły na sienniku” (str. 67).

5. str. 106 od słów: „I oto dzień ten nadszedł”. do „...Zdaje się, że jestem krótszy” (str. 108).

6. str. 125 od słów: „Czytaj no, to coś dla ciebie — zachęcał komisarz” do „...potoczył po wszystkich wzrokiem zdumienia i radości” (str. 126).

7. str. 138 od słów: „Aleksy przechodził dziwne stany” do „...ruchów nieodzownych przy kierowaniu samolotem”. (str. 140).

8. str. 211 od słów: „Siedząc na łóżku, w opyli światła...” do końca strony.

9. str. 218 od słów: „Grał patefon, pary wirowały” do „...dobrana para tancerzy poczyniała znowu wirować”.

10. str. 225 od początku tj. od słów: „Nie napróżno Mesresjew...” do końca, cała str. 226 do słów na str. 227 „...pokazali jej dopiero ludzie sowieccy w tej wojnie”.

11. str. 252 od słów: „Na smagłej twarzy Meresjewa...” cała str. 253 do słów na str. 254: „Pierwsze lody były przełamane”.

Nadszedł wyznaczony dzień zebrania. W jasnej, przyjemnej świetlicy hotelu robotniczego, zebrało się kilkudziesięciu mężczyzn w różnym wieku — sami robotnicy. W rogu świetlicy szafa, obok plakat — zestawienie najbardziej wartościowych pozycji literatury radzieckiej. Na tle czerwonego płótna duży portret Stalina. Ku Niemu kierują się oczy zebranych, w czasie, gdy instruktorka omawia artykuł Polewoja z „Prawdy”.

Wreszcie przechodzimy do książki.

— „Kto z obecnych zna *Opowieść o prawdziwym człowieku?*”

Okazało się, że kilku czytało książkę, kilku zaś było na filmie.

Przystępujemy do zapoznania wszystkich z losami bohatera lotnika. Opowiadanie treści przeplatane odczytywaniem wyżej podanych fragmentów budzi zainteresowanie wśród wszystkich obecnych. Chwilami słuchacze przerywają okrzykami wyrażającymi podziw i uznanie dla wielkiej siły woli, która pozwoliła Alëksemu pokonać jego kalectwo. Szybko rozwija się dyskusja.

— „Czytałem tę książkę przed trzema miesiącami — mówi jeden z obecnych — pamiętam ją bardzo dobrze”.

— „Nie wiem, czy zdobyłbym się na takie bohaterstwo, by zwalczyć chwile załamania się i zostać znowu pełnym sił człowiekiem, walczącym dla ukochanej ojczyzny” — powiada drugi.

Kilku zgodnie twierdzi, że bohaterstwo lotnika w czasie walk powietrznych było wprawdzie bardzo wielkie, lecz bez porównania większe jest jego bohaterstwo w zwalczaniu swego kalectwa.

Nie ma nawet specjalnej potrzeby kierowania dyskusją, słuchacze mówią jeden przez drugiego. Czasem jednak należy dorzucić pytanie.

— „Czy bohatera książki należy uważać za postać wymyśloną, czy rzeczywistą?”

— „O, właśnie to ciekawe, ile w książce jest prawdy?” — zapytuje z błyszczącymi oczami młody ZMP-owiec.

— „Sto procent” — odpowiada bez chwili namysłu inny robotnik.

Zaskoczeni zdecydowaną odpowiedzią wszyscy proszą kolegę o bliższe wyjaśnienia.

— „Wiecie — tłumaczy zapytany — bohater książki Polewoja, lotnik Meresjew, to postać całkowicie rzeczywista. Nie tylko żyje i w dalszym ciągu pracuje w lotnictwie ZSRR, ale nawet był w Warszawie...”

— „Kiedy? Kiedy?” — padają gorączkowe pytania.

— „W 1949 r. na Kongresie Obrońców Pokoju. I wtedy miałem szczęście nie tylko widzieć go, ale nawet rozmawiać z nim. Dlatego z całą stanowczością mogę twierdzić, że to wszystko prawda”.

— „A jego nogi? może ma jednak prawdziwe?” — pada pytanie pełne wątpliwości.

— „Nie. Protezy. Sam widziałem. Meresjew odwinął nogawki i pokazywał je. Wchodził na krzesło, skakał, tańczył — więc mogłem naocznie przekonać się, że wszystko to prawda, co pisze Polewoj w swej książce”.

— „A jak on wygląda? Czy podobny do aktora, który gra jego rolę w filmie?” — Zapytany udziela wyczerpujących odpowiedzi.

— „Dzielny chłop, ten Meresjew” — twierdzą słuchacze. — Nie tylko pokonał takie ogromne trudności, jakie piętrzyły się na drodze jego życia, ale jest widocznie wybitnym bojownikiem w walce o pokój, skoro był na Kongresie w Warszawie”.

Instruktorka daje jeszcze pewne wyjaśnienia: Że prawdziwe nazwisko lotnika brzmi Maresjew, a nie Meresjew, jak podaje Polewoj w powieści. Że w Warszawie był on dwukrotnie: raz w 1949 drugi raz w roku 1950 wraz z autorem Polewojem na II Światowym Kongresie Obrońców Pokoju.

— „On rzeczywiście zasługuje na miano prawdziwego człowieka, wychowanek Wielkiego Stalina” — stwierdza jeden z obecnych.

— „Jeszcze jedno zapytanie” — zwraca się do instruktorki słuchający dotąd w milczeniu robotnik. — „Czy zawsze autorzy radzieccy opisują w swych książkach ludzi naprawdę żyjących, czy też nieraz ich wymyślają? Czy bohaterowie ich książek są idealni, czy też mają pewne wady i załamania, jak lotnik Meresjew?”

Pytanie to daje możliwość wyjaśnienia słuchaczom na czym polega realizm socjalistyczny w literaturze — nie tylko radzieckiej.

Pada jeszcze szereg pytań na temat różnych książek radzieckich.

Przez okna świetlicy zagląda mrok; zbliża się wieczór. Zebranie ma się ku końcowi. Słuchacze dzielą się na grupy. Jedni zarzucają pytaniami kolegę — „szczęśliwca”, który na własne oczy widział bohatera książki; inni zwracają się do miejscowej bibliotekarki z prośbą o wypożyczenie książki *Opowieść o prawdziwym człowieku*, reszta prosi instruktorkę o częstsze przychodzenie i urządzanie wieczorów poświęconych zagadnieniom literackim.

Administracja Wydawnictw ZBiAP przyjmuje zamówienia na prenumeratę czasopism, która w r. 1953 wynosi rocznie:

Poradnik Bibliotekarza	— zł. 18.—
Bibliotekarz	— „ 24.—
Przegląd Biblioteczny	— „ 28.—

Redaguje: Komitet Redakcyjny

Wydawca: Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich.

Adres redakcji i administracji: Warszawa, Koszykowa 26.

Warunki prenumeraty: zł 18 rocznie. Konto: PKO I-1731/113

Nakład 10000 egz. Papier drukow. satynowany kl. V 61 x 86. cm, 60 g. Obj. 1½ ark. Zam. nr 235 z dnia 23.X.53. Druk ukończono dn. 3.XI.53

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8. 4-B-22119